



Yttrande över betänkandet "Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov" (SOU 2024:87)

Den särskilt tillsatta utredaren har i december 2024 överlämnat slutbetänkandet Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov (SOU 2024:87) till Utbildningsdepartementet.

Syftet med utredningen i stort har varit att barn, elever, lärare, rektorer och annan personal ska ha en säker och trygg utbildnings och arbetsmiljö (dir 2022:86). Inriktningen på utredningen har varit att förebygga, förhindra och försvåra skolattacker. Syftet att motverka alla former av brott inom skolväsendet och i samhället. Slutbetänkandet avhandlar de två sista tilläggsdirektiven. Enligt regeringen är det angeläget att möjligheterna för skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter att utbyta uppgifter om barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt är tillräckliga för att de ska få det stöd den hjälp de behöver och har rätt till, i rätt tid

Det finns ökat informationsbehov för skolan avseende kriminella elever och de som befinner sig i riskzonen för kriminalitet från Socialtjänsten, Polismyndigheten och Säkerhetspolisens sida. Information behövs även för skolan avseende stödjande insatser och för att öka säkerheten på skolan.¹ Utredningen bedömer att det bör finnas möjligheter att bryta sekretess i de fall när samtycke saknas² och föreslår en bestämmelse³ där Polismyndigheten och Säkerhetspolisen kan lämna uppgifter om enskilda till en skolenhet vid dennes behov, förutsatt att uppgiften behövs i skolenhetens verksamhet för att förebygga eller förhindra brottslig verksamhet.⁴ Socialtjänsten föreslås⁵ kunna lämna uppgift rörande elev i någon av skolformerna till den skolenhet eleven tillhör om konkret risk finns att

¹ SOU 2024:87 Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov s. s. 17

² SOU 2024:87 s. 18

³ 35 kap 10 e§ offentlighet- och sekretesslagen (2009:400) Vidare förkortat OSL

⁴ SOU 2024:87 Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov s. 18

⁵ Föreslagen 10 kap 18d§ OSL



brottslig verksamhet kommer utövas eller att elev själv utsätts för brott och det kan antas att uppgiften behövs i skolverksamheten för att förebygga eller förhindra detta samt att det med hänsyn till planerade/pågående insatser/ andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut. ⁶

Utvidgning av skyldigheten för skolor att överlämna uppgifter till mottagande skola vid skolbyten föreslås. Uppgifter som rör eleven ska överlämnas till den mottagande skolenheten, om det p.g.a. konkreta omständigheter finns risk för att eleven kommer att utöva brottslig verksamhet eller utsättas för brott om uppgifterna behövs i den mottagande skolenhetens verksamhet för att förebygga/ förhindra detta. ⁷ Skyldighet föreslås för fler skolformer att informera om att man tagit emot en elev vid skolbyte⁸ i syfte att förbättra för skolans uppgiftsskyldighet och som information till mottagande skola. ⁹

Resultatet av utredningen och Barn- och skolnämndens yttrande:

Förslag till lag om ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

10 kap.

18 d §

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan eller kommunala vuxenutbildningen lämnas till den skolenhet eleven tillhör om

1. det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att eleven kommer att utöva brottslig verksamhet eller utsättas för brott

2. det kan antas att uppgiften behövs i skolenhetens verksamhet för att förebygga eller förhindra detta, och

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

⁶ SOU 2024:87 Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov s. 18-19

⁷ SOU 2024:87 Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov s. 19-20

⁸ Förslagen 3 kap 12 j § 2 st SL

⁹ SOU 2024:87 Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov s. 20



En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får inte lämnas ut. ¹⁰

Utredningens bedömning: I förarbetena till 10 kap 18a§ OSL uttalades det är viktigt att de unga tidigt får den hjälp de behöver och att vidta åtgärder som motverkar att de dras in i kriminalitet. Därför särbehandlades barn och unga när det gällde uppgiftslämnande från socialtjänst till polis vid samverkan mot brottslighet. Övervägandena ovan gör sig gällande även nu. Möjligheten att lämna uppgifter bör gälla så länge eleven tillhör skolenheten.¹¹ Konkreta omständigheter krävs där risk finns för att eleven kommer att involveras i brottslighet för att socialtjänsten kan lämna ut uppgifterna. Utlämnande från socialtjänsten utan samtycke är särskilt känsligt ut ett integritetsperspektiv. Därför är begränsningen avseende konkreta omständigheter motiverad i förhållande till skolan. Det bedöms att samma krav ska gälla för ett utlämnande från socialtjänsten till skolan som för utlämnande till brottsbekämpande myndigheter.¹² Skolan ska ha ett reellt och angeläget behov av uppgifterna inom ramen för sitt författningsreglerade uppdrag.¹³

Gällande tredje bedömningsgrunden avses situationer där ett utlämnande skulle försvåra socialtjänstens arbete eller om det bedöms olämpligt att vidarebefordra uppgift som lämnats i förtroende. Motsvarande överväganden bör gälla uppgiftsutlämnande från socialtjänsten till skolan.¹⁴

Gällande misstankar om brott så var inte avsikten enligt 10 kap 18a§ OSL att utöka möjligheterna att lämna uppgifter om brottsmisstankar i brottsutredande syfte. Socialtjänsten ska inte ha möjlighet att lämna ut uppgifter om konkreta brottsmisstankar till skolan i större utsträckning än vad som är möjligt att lämna till Polismyndigheten. Därav föreslås att uppgifter om misstanke om begånget brott inte får lämnas ut till skolenheten.¹⁵

Barn- och skolnämndens yttrande: Barn- och skolnämnden avstår att yttra sig i förslaget då det riktar sig mot Socialnämnden.

¹⁰ SOU 2024:87 s. 37

¹¹ SOU 2024:87 s. 213

¹² SOU 2024:87 s. 215

¹³ SOU 2024:87 s. 216

¹⁴ SOU 2024:87 s. 221

¹⁵ SOU 2024:87 s. 222



23 kap.

6 b §

Sekretessen enligt 2 och 3 §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en kommunal myndighet inom socialtjänsten, om uppgiften kan antas bidra till att förebygga brottslig verksamhet.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Vad som föreskrivs i första och andra styckena ska även gälla sekretessen enligt 5 §, i fråga om den kommunala vuxenutbildningen. ¹⁶

Utredningens bedömning: Den vidarebehandling som möjliggörs genom att uppgifter kan lämnas ut från en skolenhet i större utsträckning med stöd av den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen utgör en nödvändig och proportionerlig åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda ett mål som avses i artikel 23.1 i EU:s dataskyddsförordning. Inför ett utlämnande av uppgifter med stöd av den föreslagna bestämmelsen behöver en skolenhet inte pröva om ett utlämnande är förenligt med de ändamål för vilka uppgiften ursprungligen samlades in. ¹⁷

Barn- och skolnämndens yttrande: Barn- och skolnämnden bedömer att bedömningsstödet för skolmyndigheter kommer behöva utvecklas genom rättspraxis på området framöver avseende vilka uppgifter som socialtjänsten kan tänkas ha behov av och som bedöms förebygga brottslig verksamhet. Förebygga är en term som lätt kan få en vidsträckt betydelse varför Barn- och skolnämnden önskar att rättslig vägledning för tillämpning tas fram av Skolverket eller annan expertmyndighet på området. Förslagsvis efter uppdrag från Regeringen.

35 kap.

10 e §

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen lämnar uppgift om en enskild till en skolenhet, om det kan antas att uppgiften behövs i skolenhetens verksamhet för att förebygga eller förhindra brottslig verksamhet.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiftens lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. ¹⁸

Utredningens bedömning: Det finns ett behov av att kunna lämna ut uppgifter som skyddas av sekretess enligt 35 kap 1§ OSL.¹⁹ Polismyndigheten samverkar som regel naturligt med skolan. Säkerhetspolisen har framfört att det ibland finns behov av att myndigheten lämnar information direkt till skolan. Utredningen gör därför bedömningen att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska omfattas av

¹⁶ SOU 2024:87 s. 38

¹⁷ SOU 2024:87 s. 311-312

¹⁸ SOU 2024:87 s. 39

¹⁹ SOU 2024:87 s. 206



bestämmelsen.²⁰ Gällande rekvisitet om det kan antas innebär att bedömning måste göras i det enskilda fallet om uppgiften kan föranleda någon åtgärd från skolan. Samverkan kan behöva ske mellan Polisen/ Säkerhetspolisen och skolan angående vilka uppgifter som kan behövas för skolans verksamhet.²¹ Uppgiftslämnande får ske både på eget initiativ och på begäran. Den innebär dock inte någon skyldighet att lämna ut uppgifter på eget initiativ.²²

Barn och skolnämndens yttrande: Barn- och skolnämnden tillstyrker utredningens förslag.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

3 kap.

12 j§

”..... Detsamma gäller om eleven byter skolenhet inom skolformen.

Den skolenhet som eleven lämnar ska, utöver vad som följer av första stycket och 4 b §, till den mottagande skolenheten, överlämna uppgifter som rör eleven om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att eleven kommer att utöva brottslig verksamhet eller utsättas för brott, och uppgifterna behövs i mottagande skolenhets verksamhet för att förebygga eller förhindra detta. En uppgift ska inte lämnas om övervägande skäl talar mot att uppgiften lämnas ut.

När en elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan övergår från skolformen till en annan av de angivna skolformerna, ska den mottagande skolenheten skyndsamt informera den överlämnande skolenheten om att skolenheten har tagit emot eleven om det inte är obehövligt. Detsamma gäller om eleven byter skolenhet inom skolformen.”²³

Utredningens bedömning:

Gällande uppgiftsutbytet vid skolbyten passar uppgiftsskyldighet bättre då särskilda överväganden görs gällande eftersom den mottagande skolan tar över ansvaret för eleven. Information som är av betydelse för skolans verksamhet får inte gå förlorad. Utredningen gör bedömningen att överlämnandet av information som är relevant ur brottsförebyggande syfte även den bör inordnas denna ordning.²⁴ Det krävs behov av uppgift från mottagande skola kopplat till arbetet med att förebygga eller förhindra elevens brottsliga verksamhet alternativt att

²⁰ SOU 2024:87 . s. 206-207

²¹ SOU 2024:87 . s. 208

²² SOU 2024:87 . s. 209

²³ SOU 2024:87 . s. 40-41

²⁴ SOU 2024:87 . s. 227



eleven utsätts för brott.²⁵ Vid bedömning av om uppgift ska lämnas ut intressevägs 1) förebyggandet av en negativ utveckling hos barn och unga och intresset att förhindra att barn och unga dras in i en kriminell livsstil mot 2) integritetsintresset för känsliga personuppgifter som omfattas av sekretess och därav behöver skyddas.²⁶ Andra stycket införs med syftet att utlämnande av uppgifter ska underlätta övergången för eleven. Avlämnande skola kan beakta personalens och andra elevers rätt att vistas i en trygg och säker skolmiljö som skäl för att överlämna uppgifter.²⁷ Syftet med information enligt tredje stycket att säkra informationskedjan och skapa bättre förutsättningar för en god överlämning.²⁸ Bedömningen sammantaget är att bestämmelserna är tillräckligt tydliga och precisa och att tillämpningen av dem är tillräckligt förutsebar.²⁹ Skolenheter bedöms ha rättslig grund att behandla de personuppgifter som kan lämnas ut till en skolenhet enligt de föreslagna bestämmelserna.³⁰

Barn- och skolnämndens yttrande:

Barn- och skolnämnden tillstyrker förslaget. Förhoppningsvis kan detta arbete bidra till en positiv skolgång för både eleverna som tas emot och för de befintliga lärarna och eleverna på mottagande skolenhet. Barn- och skolnämnden bedömer att eleverna i fråga som berörs av regleringen kommer ha nytta av att uppgifterna lämnas mellan skolenheter i deras skolgång. Informationsspridning i överlämnandeprocessen bedöms ha en brottspreventiv effekt. Det är viktigt att det finns verktyg och metoder för att kunna hantera informationen på ett säkert sätt – både för skolenhet som lämnar uppgifter och för skolenhet som tar emot uppgifter. Det är av stor vikt att det finns tydliga regleringar på området för stöd i rättstillämpningen då bedömningen kan vara svår initialt. Rättsliga vägledningar i frågan är därmed önskvärt.

**Förslag till lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens
behandling av personuppgifter**

2 kap.

4 §

"Personuppgifter

5. i brottsbekämpande verksamhet hos utländsk myndighet eller mellan folklig organisation **eller**

6. i verksamhet hos utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst

²⁵ SOU 2024:87 . s. 230

²⁶ SOU 2024:87 . s. 231

²⁷ SOU 2024:87 . s. 233-234

²⁸ SOU 2024:87 . s. 242

²⁹ SOU 2024:87 . s. 253

³⁰ SOU 2024:87 . s. 265



7. i en skolenhets verksamhet för att förebygga eller förhindra brottslig verksamhet eller

8. i verksamhet hos en kommunal myndighet inom socialtjänsten eller Statens institutionsstyrelse för att förebygga eller förhindra brottslig verksamhet..... för.³¹

Utredningens förslag: Bestämmelsen innebär att personuppgifter som Säkerhetspolisen behandlar enligt de rättsliga grunderna i 2 kap 1 § får behandlas om det är nödvändigt för att tillhandahålla information som behövs i en skolenhets verksamhet för att förebygga eller förhindra brottsliga verksamhet. Den sekundära ändamålsbestämmelsen ger stöd för den behandlingen av personuppgifter som sker vid ett utlämnande i enlighet med den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen.³²

Utredningens bedömning: Tillåtna sekundära ändamål bör anges så tydligt och fullständigt som möjligt. Därför föreslår utredningen ett nytt sekundärt ändamål innebärandes att personuppgifter som behandlas med stöd av 2 kap 1§ även får behandlas om det är nödvändigt för att tillhandahålla information som behövs i en skolenhets verksamhet för att förebygga eller förhindra brottslig verksamhet.³³

Barn- och skolnämndens yttrande: Barn- och skolnämnden avstår yttrande

Förslag om ikraftträdande

Utredningens förslag: De föreslagna författningsförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Utredningens bedömning: Utredningen bedömer att beredningsarbetet efter remissyttranden tar vid i april 2025. Lagrådsremiss bör kunna utarbetas i juni 2025 och proposition bör kunna läggas fram i september 2025. Beslut bör kunna tas i Riksdagen innan årsskiftet 25/26. Det behövs inga övergångsbestämmelser.³⁴

Barn- och skolnämndens yttrande; Barn- och skolnämnden har inget att anmärka mot förslaget.

³¹ SOU 2024:87 s. 42-43

³² SOU 2024:87 s. 255

³³ SOU 2024:87 s. 257

³⁴ SOU 2024:87 s. 327



NORRTÄLJE
KOMMUN

2025-02-04

Robert Beronius

Barn- och skolnämndens ordförande

Niclas Gustafsson

T.F Förvaltningsdirektör Barn- och
utbildningsförvaltningen